

מאפייני הנאורות- ניתוח קטעי המקור

לפניכם קטעי מקור שונים של הוגים שונים מתקופת הנאורות, מתוך רעיונות אלו התפתחה התרבות באירופה באותה התקופה. באמצעות קטעי המקור נגדיר את מאפייני הנאורות.

קראו את קטעי המקור הבאים וכתבו מה מאפייני הנאורות שניתן לראות אצלם, היצגו בצמ' 38-34:

מקור 1:

הואיל וכל בני האדם שווים ועומדים ברשות עצמם, אסור שמי מהם יעשה רעה לחברו בכל הנוגע לחייו, לבריאותו, לחירותו, או לרכושו.

[ג'ון לוק, על הממשל המדיני (מתרגם: יוסף אור), ירושלים תשל"ג, עמ' 6.]

מאפייני הנאורות:

מקור 2:

הנאורות פירושה יציאתו של האדם ממצב של קטינות שהוא עצמו גרמה. משמע שהאדם איננו מסוגל להשתמש בשכלו בלא הדרכה של מישהו אחר. קטינותו זו נגרמת באשמתו, כאשר סיבתה איננה חוסר שכל, אלא חוסר החלטה ואומץ להשתמש בו ללא הדרכה של אחר. "העז לדעת" אזור אומץ להשתמש בשכלך שלך! זוהי אפוא סיסמתה של הנאורות.

[בתוך: הנאורות - פרויקט שלא נשלם? שש מסות על נאורות ומודרניזם, (תרגום: ידידיה

פלס), תל אביב תשנ"ז, עמ' 45]

מאפייני הנאורות:

מקורות 3, 4:

בהוראה לכמורה הלותראנית מ-1781, נכתב:

הוד מלכותו, תוך שהוא משוכנע, כי כך הוא ממלא את חובתו כשליט טוב וכאב לעמו, קבע כעיקרון שלטוני שאין לשנותו, כי כל נתין ייהנה מחירות להאמין בכל אמונה שיוכל או ירצה לבחור בה, ולעבוד את האל בכל דרך שבה יחפוץ, כל עוד עיקרי דתו אינם מזיקים לשלום המדינה או חותרים תחת אשיות המוסר.

[בתוך: תרבות ההשכלה, יחידה 16, תל אביב: האו"פ, תשנ"ב, עמ' 74.]

שום איש לא קיבל מן הטבע את הזכות לצוות על אחרים. החירות היא מתת שמיים, ולכל פרט השייך לאותו מין הזכות ליהנות מן החירות מרגע שיש לו תבונה. אם יש איזו סמכות שהיא מן הטבע, הרי זוהי האבהות; אולם סמכות זו מוגבלת ובאה לקצה, במצב הטבעי, ברגע שהילדים מסוגלים לדאוג לעצמם. כל סמכות אחרת מקורה אינו בטבע. אם נבחן את הדבר מקרוב נגיע למסקנה, שמקורה הוא תמיד אחד משניים: או בכוחו ובאלימותו של מי שתובע אותה לעצמו, או בהסכמה של אלה שנכנעים לה מתוקף אמנה, להלכה או למעשה, ביניהם לבין מי שלו העניקו אותה.

[מתוך: תרבות ההשכלה, יחידה 2, תל אביב: האו"פ, תשנ"א, עמ' 35.]

אאפיון fe הנאורות:

